

WATERHOENTELLING 1974 IN HET GOOI, VECHTPLASSEN- en EEMPOLDER

Een jaarlijks vast punt van het programma van de subgroep Avifauna, is de waterhoentelling.

Deze werd dit jaar uitgevoerd op 19 en 20 januari.

Een aantal tellers was op die data niet beschikbaar en telde daarom in de voorafgaande week.

Het was nu voor de derde keer dat alle in het Gooi en omstreken overwinterende waterhoentjes werden geteld.

Evenals de voorgaande jaren kregen de deelnemers het verzoek in ieder geval aantekeningen te maken van aanwezig waterwild, roofvogels, zwarte-en bonte kraaien, roeken en deze zo mogelijk uit te breiden met andere soorten. Deze waarnemingen worden in een apart verslag vermeld.

De zachte winter zal geen noemenswaardige invloed hebben gehad op de aantallen overwinterende vogels. Als enige koude-inval kan genoemd worden de vorstperiode eind november-begin december.

Tijdens de periode waarin de vogels werden geteld, schommelden de temperaturen tussen de 5 en 8 graden C. Op 19 januari bijv. lag de temperatuur rond de 8 graden C., waalde er een matige noordwestenwind en scheen de zon aan een licht tot half bewolkte hemel.

In de methode van tellen werden geen veranderingen aangebracht. De 30 terreinen die voor de telling in aanmerking kwamen werden per boot, fiets of te voet bezocht.

Ook de indeling in biotopen bleef onveranderd. Ter verduidelijking volgt hier nogmaals de lijst waarop deze staan aangegeven. Elke teller kon met behulp hiervan noteren in welk terrein hij de waterhoenen had gezien.

1. weilanden, graslanden en grote gazons;
2. bouwland, kwekerijen en kleine tuinen;
3. boomgaarden;
4. modder- of slikterreintjes;
5. rietcomplexen of randen;
6. diversen.

Na verwerking van alle gegevens, het elimineren van dubbeltellingen en vergelijking van alle terreinen die, hoewel reeds in de voorgaande week geteld, door een aantal medewerkers later nog eens werden gecontroleerd, bleken in totaal 3100 waterhoentjes te zijn waargenomen. In 1972 waren dit er 2102; in 1973: 2881.

Uitgezet over de drie jaren voor de verschillende gebieden verschiint het volgende beeld:

Tabel 1

	1972	1973	1974
Vechtplassen	773	1403	1534
Het Gooi	1313	1344	1522
Eempolder	16	134	44

Leden van de jeugdbonden voor natuurstudie die het dijkvak Muiderberg-Lelystad-Haven- Lage Knarsluis van de polder Zuidel. Flevoland telden, namen slechts 1 waterhoen waar (1973: 21 exemplaren).

Nadere gegevens over de tellingen van andere jaren zijn te vinden in: Korhaan 1972 no. 3 en Korhaan 1973 no. 2.

Bij een groot deel van de waarnemers heerste de indruk dat zij minder waterhoentjes hadden dan in andere jaren.

De verschuivingen zijn af te lezen uit tabel 3:

Gunstige weersomstandigheden kunnen ertoe hebben bijgedragen dat bij een deel van de groepen een aantal exemplaren zich had afgescheiden en op plaatsen zat waar zij niet waren te zien.

De aantallen bleven in januari vrij constant. In het Vechtplassen gebied werden op 10-1, 13-1, 15-1 en 19-1 op een aantal plaatsen dezelfde groepen en aantallen waargenomen.

Doordat de meeste tellers in dezelfde gebieden werkten als voorgaande jaren, konden zij constateren dat op de plaatsen waar zij in die jaren fouragerende dieren waarnamen, dit ook nu weer het geval was.

Op de 's-Gravelandse landgoederen waren 537 exemplaren aanwezig.

Rond Loosdrecht 516 exemplaren. De waargenomen dieren rond Loosdrecht bleken een voorkeur te hebben voor goed aangelegde ruime caravanparken.

Kleine gazons rond caravans werden gemeden. Voor het hele onderzochte gebied gold dat weilanden, graslandjes of gazons van voldoende omvang in trek waren. Wanneer er rietcomplexen in de buurt waren was de combinatie voedsel-dekking rond. Drassige weilandranden vormden geen beletsel, natte gedeelten wel.

In de terreinen van het Laarder Wasmeer werden geen waterhoentjes gesignaleerd, in tegenstelling tot het aanliggende vijvercomplex van Anna's Hoeve. Hier werden 20 exemplaren gezien, die tussen het brood fourageerden dat door het publiek werd gevoerd.

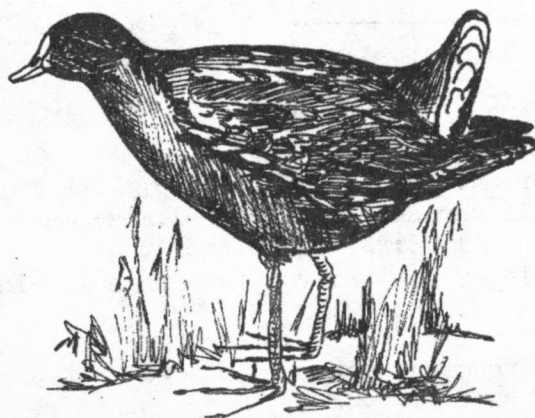
Binnen het raster van het Hilversums Wasmeer werden eveneens geen waterhoentjes gezien. Ter controle werd dit terrein 3 x geteld.

Ruim 83 % van de waterhoentjes werd fouragerend waargenomen, de rest vrijwel allen zwemmend.

In feite zullen veel van de zwemmende exemplaren ook aan het fourageren zijn geweest. Bij nadering van mensen plegen zij nogal eens in het water te gaan om vervolgens in de dekking weg te kruipen.

De bouwweg t.b.v. de woningbouw op de Hilversumse Meent ruïneerde de plaats waar in het verleden 100-140 exemplaren fourageerden. Een deel ervan werd in de omgeving teruggevonden.

De conclusie die uit deze en voorgaande tellingen getrokken kan worden is, dat de waterhoentjes die overwinteren zich langs de randen van het Vechtplassengebied en het Gooi ophouden en dat hun aantal minimaal rond de drieduizend vogels ligt. Binnen het Gooi in de parkvijvers e.a. geschikte biotopen beperkt zich dit tot enkele tientallen. De Eempolders zijn als overwinteringsgebied niet van belang.

Tabel 2

Gebied	Categorie	Aantal waarnemingen	Aantal waterhoentjes	Grootste groep	Gemiddelde grootte per groep
Vechtplassen	1	117	1305	49	11,2
	2	22	138	23	6,3
	3	-	-	-	-
	4	-	-	-	-
	5	10	69	23	6,9
	6	10	22	6	2,2
	Totaal	159	1534	-	9,6
Het Gooi	1	74	1158	70	15,6
	2	7	28	9	4
	3	1	6	-	-
	4	5	73	27	14,6
	5	18	125	32	6,9
	6	28	132	18	4,7
	Totaal	133	1522	-	11,4
Eempolder	1	6	32	8	5,3
	2	1	12	-	-
	3	-	-	-	-
	4	-	-	-	-
	5	-	-	-	-
	6	-	-	-	-
	Totaal	7	44	-	-

Tabel 3

Grootte van de groep	Aantal waarnemingen			Totaal
	Vecht-plassen	Het Gooi	Eempolder	
1-10	105 (94)	87 (78)	6 (19)	198 (179)
10-25	39 (42)	29 (30)	1 (4)	69 (76)
25-50	14 (4)	9 (8)	- (-)	23 (12)
50-75	- (5)	6 (5)	- (-)	6 (10)
75-100	1 (-)	2 (1)	- (-)	3 (1)
	159 (145)	133 (122)	7 (23)	299 (278)

De realisatie van deze waterhoentelling was mogelijk door de medewerking van: mej. C.Cohen, W.E.Cohen, N.J.Dwars, A.Guldemond, J.Harder, mevr. A.C. Hartlief, G.Heise, mevr. M.W.Heise-Schipper, W.vd.Hijden, P.Honing, D.A. Jonkers, J.Klein, J.Koel, mevr. L.Last, A.de Later, R.Moolenbeek, P.vd.Poel, B.v.Poelgeest, S.Poelstra, D.M.J.Ras, mevr. H.W.Reddingius-Schreuder, L.F. Rijnja, F.Rijnja, C.de Rooy, P.Schoorl, H.de Soete, J.Taapken, mej. K.Vervoort, P.Vos en de CJN, KJN en NJN afdelingen uit het Gooi.